

Bratislava

Jún 2023

 <p>Vodohospodárska výstavba</p>	<h1>Protikorupčný program podniku</h1>	vydanie: 5.
---	--	-------------

OBSAH

Použité skratky	3
Úvod	4
Definície niektorých pojmov	4
Formy prejavu a sféry pôsobenia korupcie	7
Východiská PKPP	7
Faktory s vplyvom na realizáciu PKPP	8
Priority PKPP	9
Riadenie korupčných rizík	10
Ciele a opatrenia	11
Záver	15

	Protikorupčný program podniku	vydanie: 5.

POUŽITÉ SKRATKY

EK	Európska komisia
EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy
MŽP SR	Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
Podnik	VODOHOSPODÁRSKA VÝSTAVBA, ŠTÁTNY PODNIK, so sídlom P. O. BOX 45, Karloveská 2, 842 04 Bratislava, IČO: 00 156 752, zapísaný v Obchodnom registri Mestského súdu Bratislava III, oddiel: Pš, Vložka č.: 32/B
PKPP	protikorupčný program podniku
vnútorný systém	vnútorný systém preverovania oznámení súvisiacich s oznamovaním protispoločenskej činnosti
GR	generálny riaditeľ štátneho podniku
Organizačný útvar	sekretariát GR, úsek, odbor, oddelenie
ORĽZ	odbor riadenia ľudských zdrojov
OP	odbor právny
OVK	oddelenie vnútornej kontroly
Odbor IT	odbor informačných technológií
vedúci zamestnanci	zamestnanci, ktorí sú na jednotlivých stupňoch riadenia oprávnení určovať a ukladať podriadeným zamestnancom pracovné úlohy, organizovať, riadiť a kontrolovať ich prácu a dávať im na tento účel záväzné pokyny, v podniku sú to zamestnanci na všetkých stupňoch riadenia
Norma ISO 37001	Norma STN ISO 37001:2019-02 (01 0106) Systémy manažérstva proti korupcii. Označenie anglického znenia normy je ISO 37001:2016 - Anti-bribery management systems
Trestný zákon	zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov

	<h1>Protikorupčný program podniku</h1>	vydanie: 5.
---	--	-------------

1. Úvod

Uznesením vlády Slovenskej republiky č. 585/2018 zo dňa 12. decembra 2018 v oblasti „Protikorupčnej politiky Slovenskej republiky na roky 2019-2023“ sa podnik prostredníctvom svojho zakladateľa MŽP SR zapojil do „boja proti korupcii“.

Korupcia je jednou z najzávažnejších a najnebezpečnejších spoločenských hrozieb, ktorá priamo ovplyvňuje stabilitu, bezpečnosť, demokratický, politický, hospodársky a sociálny systém krajiny. Dôsledky korupcie vedú k úpadku morálnych hodnôt, k strate dôvery vo verejné inštitúcie, k ohrozeniu funkčnosti trhovej ekonomiky a demokratických inštitúcií, k prehlbovaniu spoločenských nerovností a narúšaniu zásady rovnakých príležitostí.

Podnik vyznáva hodnoty, že zákonné a protikorupčné správanie je jedným zo základných atribútov podnikania a takéto správanie je charakteristické pre všetky aktivity a činnosti podniku.

Predmetom PKPP je prijatie, zavedenie, uplatňovanie a vedenie účinnej a koordinovanej protikorupčnej politiky podniku v súlade so zásadami právneho štátu a etických noriem.

Účelom PKPP je zlepšiť protikorupčnú prevenciu, znižovať priestor pre korupciu a odstraňovať príčiny jej vzniku, pričom za dôsledné uplatňovanie a dodržiavanie protikorupčných zásad a ostatných ustanovení tohto programu majú zodpovednosť všetci zamestnanci podniku.

Cieľom PKPP je poskytnúť zamestnancom podniku určitý postup alebo návod na predchádzanie korupcii zavedením funkčného systému riadenia korupčných rizík a identifikáciou rizikových oblastí z hľadiska korupcie, čím dochádza k znižovaniu priestoru vzniku a existencie korupcie a zlepšeniu protikorupčnej prevencie.

PKPP nadväzuje na protikorupčnú politiku SR a štandardy zmysle normy ISO 37001.

Gestorom Protikorupčného programu podniku je OVK, ktoré v spolupráci s ostatnými organizačnými útvarmi podniku riadi a koordinuje činnosti na predchádzanie korupcie, jej elimináciu a riadenie korupčných rizík, zodpovedá za tvorbu a aktualizáciu PKPP.

V rokoch 2021 - 2023 OVK zrealizovalo vzdelávanie všetkých zamestnancov podniku v oblasti protikorupčnej politiky podniku. Novoprijatí zamestnanci podniku sú priebežne vzdelávaní v tejto oblasti počas adaptačného procesu.

Aktualizovaný PKPP vychádza z katalógu korupčných rizík podniku, z poznatkov a návrhov zamestnancov podniku a iných osôb, ktoré sú v pracovnoprávnom alebo obdobnom pracovnom vzťahu k podniku, ako aj poznatkov a usmernenia k návrhom protikorupčného programu od zakladateľa podniku, t. j. MŽP SR, či obchodných partnerov, dodávateľov v súlade s ich poznatkami v praxi. Vedúci zamestnanci každoročne, alebo podľa potreby vyhodnotia a aktualizujú zoznamy identifikovaných korupčných rizík, ktoré predkladajú OVK.

OVK z predložených zoznamov aktualizuje katalóg korupčných rizík, z ktorého vyhodnotí do akej miery je podnik vystavený korupcii a aké korupčné riziká by mohli ohroziť riadne fungovanie podniku. Na základe získaných údajov sa prijímajú opatrenia na minimalizovanie a odstránenie zistených korupčných rizík.

2. Definície niektorých pojmov

Integrita - vlastnosť osoby, ktorá sa dôsledne prejavuje v čestnom, poctivom, nestrannom a dôveryhodnom konaní v súlade so všeobecne uznávanými hodnotami, etickými zásadami, normami a pravidlami. Miera integrity jednotlivca, orgánu verejnej moci i celého systému inštitúcií sa hodnotí podľa vonkajších prejavov a konania v súlade s deklarovateľnými hodnotami a zásadami.

	<h2>Protikorupčný program podniku</h2>	vydanie: 5.
---	--	-------------

V tomto zmysle je medzi integritou a tendenciou ku korupcii nepriamoúmerný vzťah. Treba zdôrazniť, že pojem „integrita“ nie je totožný s pojmom „bezúhonnosť“, ktorá sa podľa príslušných právnych predpisov SR preukazuje výpisom/odpisom z registra trestov.

Korupcia - zneužitie moci alebo postavenia vo vlastný prospech alebo v prospech iných osôb sa opiera o Dohovor OSN proti korupcii.¹⁾ Podobne aj EK v súvislosti EŠIF používa všeobecné vymedzenie pojmu korupcia, ktorú chápe ako „zneužitie (verejného) postavenia na osobný prospech“.²⁾ Zdôrazňuje, že korupčnými platbami či transakciami sa napomáha mnohým ďalším druhom podvodov, ako sú napríklad falošné fakturácie, fiktívne výdavky alebo neplnenie zmluvných špecifikácií.

Aj keď samotný pojem korupcia nie je ako termín v slovenských právnych predpisoch osobitne vymedzený, v Trestnom zákone sa v § 328 až § 336b uvádzajú druhy konania súvisiaceho s korupciou či úplatkárstvom. Termín korupcia má preto v tomto dokumente generický význam, ktorý zahŕňa nielen všetky uvedené druhy konania, ale aj akékoľvek konanie poškodzujúce verejný záujem. Zahŕňa takisto zneužívanie moci, právomoci, vplyvu či postavenia, navádzanie na takéto zneužitie, klientelizmus, rodinkárstvo, protekcionárstvo, vydieranie³⁾, konflikt záujmov, nezákonný lobbing, poskytovanie a prijímanie nenáležitých výhod bez poskytovania protislužby (tzv. prikrmovanie) a spreneveru verejných zdrojov. Zneužitie právomoci verejného činiteľa v zmysle § 326 Trestného zákona je vo svojej podstate takisto korupciou, rovnako ako trestné činy pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe⁴⁾ a machinácie v súvislosti s konkurzným a vyrovnacím konaním.⁵⁾⁶⁾

V norme ISO 37001 má pojem korupcia generický charakter a vymedzuje sa ako „ponúkanie, sľubovanie, dávanie, prijímanie alebo požadovanie neoprávnenej výhody akejkoľvek hodnoty (ktorá by mohla byť finančná alebo nefinančná), priamo alebo nepriamo a bez ohľadu na miesto (miesta), v rozpore s platnými právnymi predpismi, ako aj úplatok alebo odmena pre osobu, ktorá koná alebo sa zdráha konať v súvislosti s výkonnosťou plnenia povinností tejto osoby“.

Korupčné riziko⁷⁾ - v užšom zmysle sa pod týmto pojmom rozumie existencia príležitosti, pravdepodobnosti alebo možnosti vzniku korupcie a nákladov spojených s touto korupciou. Zahŕňa aj príčiny alebo podmienky, ktoré uľahčujú vznik situácie priaznivej pre podplácanie, korupciu, korupčné správanie⁸⁾ alebo konanie.

Odvetné opatrenie - znamená ktorúkoľvek z týchto činností uskutočňovaných proti oznamovateľovi za to, že oznámil podozrenie z korupčného alebo iného protispoločenského konania či neetického správania: disciplinárny postih, vyhrážanie, diskriminácia, šikanovanie,

¹⁾ Články 15 až 19 Dohovoru Organizácie Spojených národov proti korupcii (434/2006 Z. z.); (https://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/Publications/Convention/08-50026_E.pdf)

²⁾ Dokument EK *Posúdenie rizika podvodu a účinné a primerané opatrenia proti podvodom*, EŠIF - usmernenia pre členské štáty a orgány zapojené do programu, 16.06.2014, Európska komisia, EGESIF 14-0021-00. (https://ec.europa.eu/sfc/sites/sfc2014/files/sfc-files/guidance_fraud_risk_assessment_sk.pdf)

³⁾ Pozri glosár TSI <https://www.transparency.org/glossary/term/extortion>.

⁴⁾ Pozri § 266 Trestného zákona.

⁵⁾ Pozri § 241 Trestného zákona.

⁶⁾ V tomto kontexte je vhodné posúdiť pôsobnosť špecializovaných orgánov, najmä však Špecializovaného trestného súdu.

⁷⁾ Medzi pojmi „korupčné riziko“ a „riziko korupcie“ je rozdiel. „Riziko korupcie“ znamená riziko, ktoré vyplýva z korupcie, resp. podplácania.

⁸⁾ Vráťane postoja, reči, pohybov, gest, signálov a ďalších prejavov, o ktorých je možné odôvodnene predpokladať, že osoba dáva najavo svoj úmysel byť účastníkom korupčného vzťahu.

	<h2>Protikorupčný program podniku</h2>	vydanie: 5.
---	--	-------------

verejné alebo neverejné ponižovanie, stalking (prenasledovanie)⁹⁾, bossing¹⁰⁾, mobbing¹¹⁾, nátlak, vydieranie, neprimerané zvýšenie pracovnej záťaže.

Partner vecného vzťahu (obchodný partner) - externá strana, s ktorou má podnik¹²⁾ vecný vzťah¹³⁾ alebo plánuje zriadiť nejakú formu vecného vzťahu.

Protikorupčná prevencia („predchádzanie korupcii“, „prevencia korupcie“) - pod týmto pojmom sa rozumejú systematické postupy na a) odhaľovanie a odstraňovanie príčin, príležitostí a podmienok priaznivých pre vznik a existenciu korupcie; b) znižovanie a odstraňovanie korupčných rizík; c) zníženie pravdepodobnosti alebo možnosti vzniku korupcie; d) odrádzanie osôb od páchania trestných činov korupcie; e) posilňovanie kultúry etiky, integrity a protikorupčného povedomia.

Systém protikorupčného manažérstva - znamená súbor vzájomne prepojených alebo vzájomne sa ovplyvňujúcich prvkov organizácie zameraných na vytvorenie protikorupčných politík, cieľov a procesov na dosahovanie protikorupčných cieľov.¹⁴⁾

Verejná integrita - dôsledný súlad konania so spoločnými etickými hodnotami, zásadami a normami s cieľom podporovať a uprednostňovať verejný záujem pred súkromnými záujmami vo verejnom sektore.¹⁵⁾ V kontexte činnosti podniku sa zároveň chápe ako čestnosť, poctivosť, nezaujatosť, nestrannosť, rešpektovanie dôstojnosti, slušnosť, korektnosť, transparentnosť a dôveryhodnosť pri vykonávaní úradných povinností a zverených právomocí. Je nesporné, že medzi verejnou integritou a korupciou je nepriamoúmerný vzťah.

Verejný záujem¹⁶⁾ - chápe sa ako záujem trvalo a udržateľne zlepšovať v súlade so zásadami právneho štátu a všeobecne uznávanými zásadami etiky a morálky kvalitu života, životných podmienok a blahobytu všetkých občanov alebo väčšiny občanov. Verejný záujem ako predmet

⁹⁾ Napríklad, keď po oznámení protispoločenskej činnosti začne byť činnosť, plnenie pracovných povinností, dochádzka a pod. zamestnanca-oznamovateľa neprimerane kontrolovaná a nad takú mieru, ktorá je inak bežná pri kontrole iných zamestnancov.

¹⁰⁾ Napr. odlišné odmeňovanie v neprospech oznamovateľa, zvýšené požiadavky na jeho výkony v práci, privlastňovanie si výsledkov jeho práce nadriadeným, vyvíjanie časového tlaku na oznamovateľa, zadávanie práce a úloh, ktorých cieľom je ponižovať oznamovateľa.

¹¹⁾ Šikanózne správanie voči oznamovateľovi a podnecovanie do takého správania, napr. verbálne útoky, izolovanie oznamovateľa od skupiny ostatných pracovníkov v organizačnom útvere, ohováranie, psychický nátlak, komunikácia s oznamovateľom sarkastickým tónom a pod.

¹²⁾ Podľa ISO 37001 je to osoba alebo skupina ľudí, ktorá na dosahovanie svojich cieľov má vlastné funkcie so zodpovednosťami, právomocami a vzťahmi.

¹³⁾ Vecný vzťah sa podľa ISO 37001 chápe v širšom zmysle tak, že predstavuje činnosti, ktoré sú relevantné na účely existencie organizácie.

¹⁴⁾ V norme STN ISO 37001:2019-02 (01 0106) sa používa termín „systém manažérstva proti korupcii“. Na účely tohto protikorupčného programu sa namiesto neho ako synonymum používa priezračnejší termín „systém protikorupčného manažérstva“. V hovorovej reči je akceptovateľný aj výraz „protikorupčné riadenie“.

¹⁵⁾ *Odporúčanie Rady OECD o verejnej integrite*, OECD 26.01.2017.

<http://www.oecd.org/gov/ethics/recommendation-public-integrity>;

https://www.bojprotikorupcii.gov.sk/data/files/7024_recommendationsvk-web.PDF

¹⁶⁾ V zákone č. 357/2004 Z. z. je v čl. 3 ods.1) pojem verejný záujem na účely tohto zákona vymedzený ako „záujem, ktorý prináša majetkový prospech alebo iný prospech všetkým občanom alebo väčšine občanov“. V zákone č. 552/2003 Z. z. sa v § 2 ods. 2 verejný záujem chápe ako „záujem, ktorý prináša majetkový prospech alebo iný prospech všetkým občanom alebo väčšine občanov. U zamestnancov zamestnávateľa, ktorými sú právnické osoby podľa § 1 ods. 2 písm. c), výkon práce vo verejnom záujme je aj plnenie povinností zamestnancov v záujme týchto právnických osôb podľa Obchodného zákonníka“.

	<h1>Protikorupčný program podniku</h1>	vydanie: 5.
---	--	-------------

sústredeného úsilia sa však nechápe ako svojvôľa na úkor ostatných osôb¹⁷, ale ako oprávnený nárok¹⁸, pri ktorom sa nezhorší situácia ostatných osôb a dodržia sa jasné a určité kritériá demokracie¹⁹ a právneho štátu.

Vyvoditeľná zodpovednosť²⁰ - znamená povinnosť osoby zodpovedať sa za preukázateľné následky svojho konania a svojej činnosti, ktoré majú nepriaznivý vplyv na boj proti korupcii a prevenciu korupcie.

Zvyšovanie povedomia o korupcii – chápe sa ako interaktívny komunikačný proces zlepšovania schopnosti vnímať a pochopiť súvislosti korupcie, jej prejavy, spôsoby a následky, ako aj rozvíjania spôsobilostí, zručností, motivácie a postojov potrebných na aktivizáciu protikorupčného správania.

3. Formy prejavu a sféry pôsobenia korupcie

Základným predpokladom úspešnej eliminácie korupcie je poznať formy prejavu a sféry pôsobenia korupčného konania. Vo vzťahu ku korupcii sa vyskytuje veľa rôznych názorov na jej členenie vychádzajúcich zo spoločenských, skupinových alebo individuálnych determinantov. Možno skonštatovať, že korupcia nadobúda množstvo podôb, foriem prejavu a sprievodných znakov v podobe protispoločenských konaní, často v spojení aj s radom ďalších ilegálnych činností.

Vo všeobecnosti za osobitne závažnú je považovaná **politická korupcia**, ktorá asimiláciou do zásadných politických a ekonomických štruktúr štátu naruša dôveryhodnosť vlád a politickej reprezentácie, ohrozuje demokratické inštitúcie, základy trhovej ekonomiky a vplyva na bezpečnosť štátu tak z hľadiska vnútornej, ako aj vonkajšej bezpečnosti. Za závažné a nebezpečné formy korupčného konania sú považované aj tie, kedy členovia zločineckých a organizovaných skupín prostredníctvom nelegálnych finančných a iných prostriedkov prenikajú do legálnych štruktúr spoločnosti a štátu za účelom uplatňovania svojho vplyvu na rozhodovanie vo veciach všeobecného záujmu.

Korupcia je predmetom skúmania viacerých spoločenských vied. Rôzne pohľady na korupciu identifikujú rôzne formy jej prejavu i sféry výskytu, ktoré sa odrážajú v rôznej klasifikácii a štruktúrovaní korupcie. V súvislosti s korupciou, jej klasifikáciou a typológiou, je možné vyjadriť názor, že poznávanie foriem prejavu korupčného správania, ich príčin, podstaty a dôsledkov je nevyhnutným predpokladom eliminácie tohto nežiaduceho spoločenského javu, charakteristického deštrukciou základných hodnôt a noriem spoločnosti.

4. Východiská PKPP

PKPP zohľadňuje základné faktory²¹) uvedené v Protikorupčnej politike SR, ktoré môžu pomôcť alebo ohroziť úspešnosť jeho realizácie. Tieto faktory zodpovedajú identifikácii podľa analýzy

¹⁷⁾ <http://publicinterest.info/?q=public-interest-political-philosophy-and-study-public-administration>

¹⁸⁾ <http://publicinterest.info/?q=public-interest-political-philosophy-and-study-public-administration>

¹⁹⁾ <http://publicinterest.info/?q=public-interest-political-philosophy-and-study-public-administration>

²⁰⁾ V právnom poriadku SR sa používajú napr. pojmy subjektívna zodpovednosť, objektívna zodpovednosť, trestnoprávna zodpovednosť. Pojem „vyvoditeľná zodpovednosť“ ako ekvivalent.

²¹⁾ Protikorupčná politika SR na roky 2019-2023, časť 5.1 *Základné faktory s vplyvom na realizáciu protikorupčnej politiky.*

	<h1>Protikorupčný program podniku</h1>	vydanie: 5.
---	--	-------------

SWOT²²⁾). Protikorupčná politika SR je súčasťou celkovej politiky dodržiavania predpisov a pravidiel. Protikorupčná politika SR a zásady systému protikorupčného manažérstva pomáhajú podniku vyhnúť sa alebo zmierňovať náklady, riziká a poškodenie vyplývajúce z účasti na korupcii, pomáhajú podporovať dôveru v obchodných vzťahoch a zlepšovať jej povesť.

Na dosiahnutie tohto cieľa je potrebné v podniku vytvárať také *inštitucionálne, právne a spoločenské podmienky*, v ktorých sa odmietajú akékoľvek prejavy korupčného správania a korupčné konanie sa účinne postihuje. Podnik preto uplatňuje zásadu nulovej tolerancie korupcie. V súvislosti s touto zásadou sa nesmú zľahčovať alebo prehliadať ani prejavy korupčného správania a riziká, ktoré by mohli umožniť vznik korupcie alebo vytvoriť priestor či príležitosť na jej spáchanie.

Keďže korupcia, jej páchatelia a sprostredkovatelia, ako aj všetci, ktorí sa podieľajú na vytváraní priestoru a príležitostí na korupciu, poškodzujú záujem podniku, musí byť zabezpečená ochrana záujmov a cieľov podniku.

5. Faktory s vplyvom na realizáciu PKPP

Táto časť sa sústreďuje na základné faktory, ktoré môžu pomôcť pri realizácii PKPP alebo ohroziť jeho úspešnosť. Ako dôkazný základ sa použili najmä výsledky posúdenia korupčných rizík, ktoré boli identifikované na všetkých organizačných útvaroch podniku.

5.1 Aktuálne faktory, ktoré majú priaznivý vplyv na realizáciu PKPP

Uvedené faktory sú súčasťou už existujúceho základného rámca priaznivého pre realizáciu PKPP, ktorý obsahuje využiteľný silný aktivizačný protikorupčný potenciál na dosiahnutie cieľov PKPP:

- a) prejavená vôľa podniku bojovať proti korupcii a znižovať korupčné riziká,
- b) podpora vedenia podniku pri vypracovaní, zavedení a uplatňovaní PKPP,
- c) dodržiavanie a priebežná aktualizácia Etického kódexu podniku,
- d) dodržiavanie prijatých vnútro podnikových noriem v oblasti protikorupčnej politiky podniku všetkými zamestnancami podniku,
- e) efektívne riadenie korupčných rizík a koordinácia ich riadenia OVK,
- f) zvyšovanie protikorupčného povedomia všetkých zamestnancov podniku prostredníctvom vzdelávania v oblasti protikorupčnej politiky podniku,
- g) vzdelávanie novoprijatých zamestnancov v oblasti protikorupčnej politiky podniku počas adaptačného procesu.

5.2 Aktuálne faktory, ktoré majú nepriaznivý vplyv na realizáciu PKPP

- a) nízka dôvera zamestnancov v účinnosť uplatňovania protikorupčných pravidiel v praxi,
- b) nedostatočná motivácia zamestnancov k oznamovaniu korupčného správania,
- c) obava zamestnancov oznamovať nekalé praktiky a s tým súvisiaca nízka pravdepodobnosť odhalenia prípadného korupčného správania,
- d) uplatňovanie protikorupčných pravidiel a morálnych zásad v podniku môže byť zamestnancami vnímané ako formálne.

Tieto faktory sú súčasťou aktuálneho stavu, ktorý je nepriaznivý pre realizáciu Protikorupčnej politiky podniku. V prípade pretrvávania ktoréhokoľvek z týchto faktorov môže byť realizácia a úspešnosť Protikorupčnej politiky podniku oslabená. Na zmenu tohto stavu je potrebné prijať zodpovedajúce opatrenia.

²²⁾ SWOT (z angl. Strengths, Weaknesses, Opportunities and Threats) – silné a slabé stránky, príležitosti a ohrozenia.

	<h2>Protikorupčný program podniku</h2>	vydanie: 5.
---	--	-------------

5.3 Aktuálne faktory, ktoré sú príležitosťami podporujúcimi realizáciu PKPP

- a) podmienky pre zavádzanie protikorupčných opatrení v podniku sú priaznivé,
- b) zvyšujúci sa tlak verejnosti na riešenie problémov spojených s korupciou,
- c) zavádzanie IT technológií do riadenia korupčných rizík a na oznamovanie korupcie a inej protispoločenskej činnosti,
- d) realizácia vzdelávania zamestnancov podniku v oblasti prevencie korupcie, etického správania a vnútro podnikových noriem súvisiacich s protikorupčnou politikou podniku,
- e) prevádzkovanie informačného systému podniku na oznamovanie korupcie,
- f) zriadenie Úradu na ochranu oznamovateľov protispoločenskej činnosti v Bratislave na efektívnu ochranu oznamovateľov, uvedenie Úradu do činnosti 1. septembra 2021.

Využitie týchto faktorov môže prispieť k minimalizácii a odstráneniu nepriaznivých faktorov a úspešnému uskutočňovaniu Protikorupčnej politiky podniku ako aj Protikorupčnej politiky SR.

5.4 Aktuálne faktory z okolitého prostredia, ktoré ohrozujú realizáciu PKPP

- a) prevažujúci pesimistický postoj verejnosti k odstráneniu korupcie,
- b) vysoká miera tolerancie drobnej korupcie zo strany verejnosti,
- c) nízka ochota verejnosti, vrátane podnikateľov, oznamovať korupciu na všetkých úrovniach verejného sektora z dôvodu neistoty spôsobenej obavou z odvetných krokov,
- d) neexistencia systému hĺbkovej analýzy dôveryhodnosti partnerov vecného vzťahu,
- e) riziko neodhalenia účasti vzájomne prepojených spoločností vo verejnom obstarávaní,
- f) zdokonaľovanie korupčných schém ako reakcia na protikorupčné opatrenia,
- g) chýbajúca nestrannosť či nezáujatosť pri výbere a medializácii podozrení z korupčného konania,
- h) neexistencia jasných pravidiel pre lobbying, dary, efektívnosť systému kontroly majetkových priznaní, ovplyvňovanie verejnej politiky a legislatívneho procesu,
- i) zistené dôvody pri podpore kultúry integrity vo verejnom sektore a naprieč celým politickým spektrom.

Tieto faktory sú zároveň významnými korupčnými rizikami. Mohli by zabrániť dosiahnutiu protikorupčných cieľov a úspešnému vykonávaniu Protikorupčnej politiky SR. Na ich zmiernenie a minimalizáciu je preto potrebné sústredné a konštruktívne úsilie založené na celospoločenskom prístupe a behaviorálnych poznatkoch. Na tento účel by sa mali prijať osobitné opatrenia, pričom je nevyhnutné posilňovať spoluprácu a súčinnosť nielen v rámci celého verejného sektora, ale aj jeho spoluprácu s verejnosťou. Angažovanosť verejnosti a jednotlivcov pri zmene vzorcov správania sa, je na zmiernenie a odstránenie ohrozenia spôsobeného týmito faktormi, dôležitá.

6. Priority PKPP

PKPP je postavený na prioritách a cieľoch, ktoré vychádzajú z priorít Protikorupčnej politiky SR.

Priorita 1: Zvyšovať efektívnosť protikorupčnej prevencie v podniku.

Priorita 2: Vytvárať a posilňovať protikorupčné prostredie.

Priorita 3: Zvyšovať povedomie zamestnancov podniku v oblasti protikorupčného správania sa.

Priorita 4: Zvyšovať efektívnosť riadenia korupčných rizík na všetkých organizačných útvaroch v podniku.

Priorita 5: Posilňovať postavenie podniku z hľadiska dôveryhodnosti, ktorá svojou činnosťou dôsledne presadzuje a chráni verejný záujem zmenšovaním priestoru a príležitostí pre korupciu a chrániť dobré meno podniku a jej zakladateľa MŽP SR.

	<h1>Protikorupčný program podniku</h1>	vydanie: 5.
---	--	-------------

7. Riadenie korupčných rizík

Riadenie korupčných rizík ako súčasť protikorupčného systému sa uskutočňuje vo všetkých rezortoch v zmysle uznesenia vlády SR č. 585/2018 z 12. decembra 2018 k Protikorupčnej politike SR.

Realizácia protikorupčného programu si vyžaduje vhodne nastavený systém riadenia korupčných rizík (ďalej aj „RKR“). Riadenie korupčných rizík je súčasťou protikorupčnej politiky podniku a zahŕňa opatrenia a činnosti všetkých zamestnancov na všetkých stupňoch riadenia.

Riadenie korupčných rizík je zavedené vnútropodnikovou normou - Smernicou o riadení korupčných rizík podniku, ktorá bola GR schválená a nadobudla účinnosť 01. mája 2022. Prijatím tejto smernice podnik zaviedol proces a postup riadenia korupčných rizík a zodpovednosť za ich riadenie. Smernica určuje postup zamestnancov pri identifikovaní a hodnotení korupčného rizika s ohľadom na jeho významnosť.

Účelom riadenia korupčných rizík podniku je identifikovať oblasti, pozície, činnosti, procesy a postupy v podniku, ktoré sú z hľadiska korupcie potenciálne rizikové a vytvoriť podklady pre vypracovanie účinných opatrení na oslabenie a elimináciu korupčných rizík. Riadením korupčných rizík sa zvyšuje účinnosť prevencie korupcie a zníženie miery korupcie, ako aj znižovanie priestoru, podmienok a príležitostí na korupciu.

Návrhy na odstránenie najčastejšie identifikovaných korupčných rizík v podniku sú súčasťou navrhovaných konkrétnych protikorupčných opatrení. Riešenia uvedených rizík sú takisto súčasťou štandardov podľa normy ISO 37001:2016 a odporúčaní Rady OECD o verejnej integrite.

Podnik sa zaväzuje nepretržite vytvárať primerané podmienky na riadne fungovanie celého procesu riadenia korupčných rizík a to:

- a) zavedením funkčného systému riadenia korupčných rizík v podniku,
- b) dôsledným uplatňovaním transparentnosti v rozhodovaní, procesoch a postupoch,
- c) vykonávaním dohľadu nad vývojom, fungovaním a vykonávaním PKPP, vrátane riadenia korupčných rizík,
- d) využívaním výsledkov riadenia korupčných rizík na zvýšenie účinnosti protikorupčnej prevencie,
- e) jasným vymedzením povinností a zodpovedností vedúcich zamestnancov podniku pri uskutočňovaní PKPP a súvisiacich opatrení,
- f) určením pravidiel, postupov, vzdelávaním zamestnancov podniku v súvislosti s oznamovaním podozrení z korupčného správania a konania, porušovaním etických noriem, právnych predpisov a platných vnútropodnikových noriem,
- g) vierohodným zabezpečením ochrany oznamovateľa pred akoukoľvek formou odvetných postihov a neoprávneného zaobchádzania v dôsledku takého oznámenia.

Do procesu efektívneho riadenia korupčných rizík sú zapojení všetci vedúci zamestnanci jednotlivých organizačných útvarov podniku, ktorí každoročne, alebo podľa potreby vyhodnotia a aktualizujú zoznamy identifikovaných korupčných rizík. V prípade vzniku/zmene organizačného útvaru podniku, vedúci zamestnanec dotknutého organizačného útvaru identifikuje, posudzuje, hodnotí korupčné riziká a vytvorí zoznam korupčných rizík. OVK z predložených zoznamov korupčných rizík vytvára jednotný dokument - Katalóg korupčných rizík. Katalóg obsahuje najviac sa opakujúce korupčné riziká s vysokým alebo stredným stupňom významnosti a každoročne, príp. podľa potreby sa aktualizuje. Katalóg korupčných rizík je zverejnený na intranete podniku.

V Katalógu korupčných rizík podniku boli za rok 2022 vyhodnotené tieto korupčné riziká s prihliadnutím na stredný, resp. vysoký stupeň významnosti:

- a) nedodržiavanie základných princípov a postupov v procese verejného obstarávania,

	Protikorupčný program podniku	vydanie: 5.

- b) zlyhanie ochrany dôverných informácií, obchodného tajomstva a osobných údajov zamestnancov podniku,
- c) nedostatočné vzdelávacie aktivity v oblasti protikorupčnej politiky podniku,
- d) riziko ohrozenia podniku uzatváraním nevýhodných zmluvných vzťahov, zvýhodňovania druhej strany v neprospech podniku,
- e) riziko ohrozenia podniku pri disponovaní s finančnými prostriedkami podniku,
- f) neoprávnený prístup k IT aktívam alebo dátam, do bezpečnostných politík podniku, narušenie bezpečnosti v oblasti IT, narušenie informačných systémov v podniku.

8. Ciele a opatrenia

CIEĽ č. 1:	Zmenšovať priestor na existenciu a vznik korupčných rizík
-------------------	--

Podnik má zavedený systém riadenia korupčných rizík za účelom identifikácie, posudzovania a hodnotenia korupčných rizík. Identifikujú sa tie korupčné riziká, ktoré je možné predvídať vzhľadom na činnosť podniku. Keďže podnik vstupuje do vzťahov aj s externými subjektmi, pri riadení korupčných rizík sa zohľadňujú aj partneri vecného vzťahu a vzájomná interakcia s nimi.

Smernicou o riadení korupčných rizík sa v podniku stanovil postup hodnotenia identifikovaných korupčných rizík na všetkých organizačných útvaroch podniku s určením ich pravdepodobnosti, vplyvu a významnosti. K riadeniu korupčných rizík prispieva aj ochota zamestnancov podieľať sa na zmenšovaní priestoru pre korupciu.

Za účelne a efektívne riadenie korupčných rizík zodpovedajú všetci vedúci zamestnanci podniku.

Opatrenie č. 1.1:	Zlepšovať systém riadenia korupčných rizík s využitím ich elektronickej identifikácie a hodnotenia
Úlohy:	<ul style="list-style-type: none"> a) efektívne vyhodnocovať prijaté opatrenia v procesoch riadenia korupčných rizík so zodpovednými vedúcimi zamestnancami b) aktualizovať zoznamy identifikovaných korupčných rizík c) aktualizovať katalóg korupčných rizík
Termín:	a), b) každoročne v rámci aktualizácie PKPP alebo podľa potreby c) do 30. júna 2023 a jeho priebežná aktualizácia
Gestor:	OVK
Súčinnosť:	vedúci zamestnanci podniku

Opatrenie č. 1.2:	Zmenšovať priestor a príležitosti možných korupčných rizík pri uzatváraní zmluvných vzťahov s partnermi vecného vzťahu
--------------------------	---

	<h2>Protikorupčný program podniku</h2>	vydanie: 5.

Úloha:	dodržiavať zavádzanie protikorupčných doložiek do zmlúv s partnermi vecného vzťahu, zavádzanie protikorupčných doložiek do všeobecných obchodných podmienok k zmluvám o dielo a do objednávok
Termín:	trvale
Gestor:	OP, Odbor obstarávania
Súčinnosť:	dotknutí vedúci zamestnanci

Opatrenie č. 1.3:	<i>Udržať plne transparentný a nediskriminačný proces verejného obstarávania s vylúčením možného konfliktu záujmov a elimináciou potenciálneho korupčného správania</i>
Úlohy:	<ul style="list-style-type: none"> a) eliminovať potenciálne korupčné správanie v procesoch verejného obstarávania, zachovávanie transparentnosti a nediskriminácie pri výberových konaniach b) predchádzať vzniku konfliktu záujmov zamestnancov, členov komisie a ostatných subjektov zúčastnených v celom procese verejného obstarávania
Termín:	trvale
Gestor:	<ul style="list-style-type: none"> a) Odbor obstarávania b) všetky príslušné organizačné útvary
Súčinnosť:	riaditelia úsekov, vedúci odborov/oddelení priamo riadení GR

V rámci systému riadenia korupčných rizík podnik vyhodnocuje vhodnosť a efektívnosť existujúcich riadiacich činností s cieľom zmierniť a prípadne eliminovať korupčné riziká či odstrániť priestor priaznivý pre korupciu. Po posúdení korupčných rizík sa určí druh a úroveň protikorupčných riadiacich činností, ktoré sa uplatnia na zodpovedajúcu kategóriu korupčného rizika. Pritom sa posúdi, či existujúce riadiace činnosti sú dostatočne účinné. V prípade potreby budú primerane upravené. Pri uplatňovaní protikorupčných pravidiel sa budú zapájať všetky organizačné útvary a všetci zamestnanci podniku.

Vzhľadom na to, že podnik vstupuje aj do zmluvných vzťahov s partnermi vecného vzťahu, je potrebné mať k dispozícii protikorupčné zásady pre vzťahy s nimi. Do zmlúv s partnermi vecného vzťahu a do všeobecných obchodných podmienok boli podnikom trvale zavedené ustanovenia obsahujúce protikorupčnú doložku.

Podnik sa zaväzuje dôsledne dodržiavať základné princípy a postupy v procese verejného obstarávania vyplývajúce zo všeobecne záväzných právnych predpisov a súvisiacich vnútropodnikových noriem.

	<h2 style="margin: 0;">Protikorupčný program podniku</h2>	vydanie: 5.

CIEĽ č. 2:	Účinne chrániť oznamovateľov podozrení z korupcie, inej protispoločenskej činnosti a neetického správania, zvyšovať povedomie zamestnancov v oblasti protikorupčnej politiky podniku
-------------------	---

Princípom ochrany oznamovateľov sú postupy a pravidlá/vnútropodnikové normy nastavené tak, aby zaručovali podporu a ochranu osobám, ktoré v dobrej viere upozornia na vznik korupčných rizík, možné korupčné alebo iné protispoločenské konanie, či neetické správanie. Súčasťou ochrany týchto osôb je uplatňovanie systému pravidiel a postupov na nestranné posúdenie správania voči zamestnancovi, ktoré je možné pokladať za odvetný postih za to, že nahlásil podozrenie z korupčného alebo iného protispoločenského konania, či neetického správania. Podnik má zavedený vnútorný systém ochrany oznamovateľov, ktorý im poskytuje istotu, že nebudú proti nim použité odvetné opatrenia v dôsledku nahlásenia protispoločenskej činnosti. Dôkazné bremeno je na osobe, ktorá navrhla alebo uplatňuje postih.

Opatrenie č. 2.1:	Zvyšovať povedomie zamestnancov v oblasti protikorupčnej politiky podniku
Úlohy:	<ul style="list-style-type: none"> a) uskutočňovať vzdelávanie zamestnancov podniku zamerané na ochranu oznamovateľov protispoločenskej činnosti, etické správanie, konflikt záujmov a prevenciu korupcie b) realizovať vzdelávanie novoprijatých zamestnancov v oblasti protikorupčnej politiky podniku v rámci adaptačného procesu
Termín:	<ul style="list-style-type: none"> a) priebežne (minimálne 1x za dva roky) b) priebežne (minimálne 1x za tri mesiace, príp. podľa potreby)
Gestor:	OVK
Súčinnosť:	vedúci zamestnanci

Vzdelávacie aktivity sa uskutočňujú priebežným protikorupčným vzdelávaním všetkých zamestnancov. Cieľom vzdelávania je poskytnúť zamestnancom ucelené informácie o problematike korupcie, jej eliminácii, či znižovaní, etike, verejnej integrite a prevencii korupcie. Dôraz teda treba klásiť na skutočné, praktické uplatňovanie a vyhodnocovanie účinnosti protikorupčného úsilia a zabránenie nedostatkom v aplikačnej praxi, napríklad pri uplatňovaní zákonov a predpisov. Pri hodnotení vzdelávacích aktivít na posilnenie prevencie korupcie je nevyhnutné klásiť dôraz na reálne prejavy protikorupčného správania a konania zamestnancov, vrátane vedúcich zamestnancov.

Zvyšovanie povedomia zamestnancov podniku o korupcii je zamerané na zlepšenie a rozvíjanie schopností vnímať a pochopiť prejavy, spôsoby a dôsledky korupcie a rozvíjania motivácie, spôsobilosti a postojov k zvyšovaniu aktivizácie protikorupčného správania u všetkých zamestnancov.

Opatrenie č. 2.2:	Skvalitňovať ľudské zdroje na všetkých organizačných úrovniach v oblasti protikorupčných opatrení
--------------------------	--

	<h2>Protikorupčný program podniku</h2>	vydanie: 5.

Úlohy:	a) uplatňovať Etický kódex podniku pri plnení pracovných povinností a v prípade potreby ho aktualizovať b) dôsledne presadzovať a dodržiavať politiku podniku v oblasti poskytovania, prijímania darov, príspevkov a pohostení v rámci obchodných vzťahov
Termín:	a) priebežne b) trvale
Gestor:	Oddelenie vnútornej kontroly, odbor riadenia ľudských zdrojov
Súčinnosť:	vedúci zamestnanci

Ponúkanie, poskytovanie alebo prijímanie darov, pohostení alebo iných podobných úžitkov či výhod, sa niekedy môže odôvodnene treťou stranou (napr. verejnosťou alebo médiami) vnímať ako korupcia alebo korupčné správanie. K takému vnímaniu môže dôjsť aj vtedy, keď ani darca ani prijímateľ nemal v úmysle získať alebo poskytnúť za tento dar, či pohostenie nejakú výhodu.

Podnik stanovil v Protikorupčnej smernici podniku limity pre poskytovanie, prijatie darov, príspevkov a pohostení pri bežných obchodných praktikách. V rámci propagácie podniku sú prípustné drobné pozornosti nepatrnej hodnoty, ktoré slúžia na účel prezentácie podniku. Drobné pozornosti darcu (nesúce jeho obchodné meno alebo logo), či už poskytnuté osobne alebo poštou, môžu byť prijaté, pokiaľ neboli poskytnuté ako stimul či odmena.

Podnik bude identifikovať a vyhodnocovať riziká vyplývajúce z možných alebo existujúcich vnútorných i vonkajších konfliktov záujmov. Všetci zamestnanci podniku sú povinní oznámiť každý skutočný alebo potenciálny konflikt záujmov, ako napríklad rodinné, finančné alebo iné prepojenie, ktoré môže alebo by mohlo zasiahnuť priamo alebo nepriamo do výkonu ich práce a výkonu pracovných povinností. Pravidlá riešenia konfliktu záujmov by mali pomôcť špecifikovať situácie, v ktorých sa môže stať, že zamestnanci uľahčia uskutočnenie korupčnej transakcie alebo jej nezabránia.

CIEĽ č. 3:	Aplikovať špecifické požiadavky pre kybernetickú a informačnú bezpečnosť operačných technológií tak, aby bola zabezpečená nepretržitá a spoľahlivá prevádzka moderných priemyselných procesov v Podniku
-------------------	--

Podnik sa zaviazal, že zavedie primerané opatrenia v oblasti kybernetickej a informačnej bezpečnosti za účelom dosiahnutia potrebných cieľov stanovených v Politikách kybernetickej a informačnej bezpečnosti.

Cieľom kybernetickej bezpečnosti je ochrana informačných systémov pred ukradnutím, zneužitím, zničením alebo pred ohrozením ich dostupnosti, integrity a dôvernosti spracovávaných informácií.

Cieľom informačnej bezpečnosti je ochrana procesov a činností zameraných na odvrátenie alebo zmenšenie identifikovaných rizík a prejavov hrozieb v IT systémoch podniku.

Politiky systému manažérstva informačnej bezpečnosti slúžia podniku pre ochranu dostupnosti, dôvernosti a integrity informácií pred internými a externými hrozbami, zabezpečujú, aby informácie podniku boli použité len oprávnenými osobami, ktoré tieto informácie nevyhnutne

	Protikorupčný program podniku	vydanie: 5.

potrebujú, aby nedošlo k zneužitiu, alebo neoprávneného prístupu k informáciám, ktoré môžu poškodiť podnik alebo jeho záujmy.

Opatrenie č. 3.1:	<i>Eliminovať riziko a dopad dôsledným nastavením prístupu k IT aktívam, citlivým dátam a zabezpečením a ochranou bezpečnostnej politiky podniku.</i>
Úlohy:	a) jednotlivé druhy Politík kybernetickej a informačnej bezpečnosti rozpracovať do samostatných vnútropodnikových noriem b) eliminovať riziko a dopad dôsledným nastavením prístupu k IT aktívam
Termín:	a) do 31. decembra 2023 b) priebežne
Gestor:	Odbor bezpečnosti a krízového riadenia
Súčinnosť:	Odbor IT a príslušní vedúci zamestnanci

Podnik si uvedomuje význam kybernetickej bezpečnosti a jej vplyv na schopnosť podniku riadne a bezpečne vykonávať jednotlivé činnosti a zaväzuje sa k nepretržitej podpore kybernetickej a informačnej bezpečnosti s cieľom vybudovať a prevádzkovať bezpečný a chránený kybernetický priestor v podniku. Informačné systémy a technológie predstavujú mimoriadne významné informačné aktíva, ktoré si vyžadujú vysokú úroveň ochrany pred novými formami útokov na ich bezpečnosť a spoľahlivosť. Efektívna reakcia na kybernetické bezpečnostné incidenty a ich eliminácia je dôležitou úlohou pri zabezpečení aktivít podniku a taktiež je dôležitým faktorom pri ochrane národného kybernetického priestoru.

9. Záver

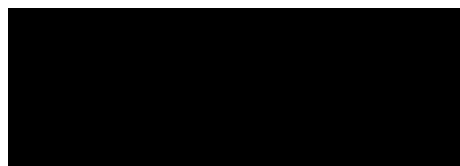
Informácie o tom, ako môžu zamestnanci a verejnosť nahlasovať podniku svoje podozrenia z korupcie, sú uvedené na webovom sídle podniku, v časti „O podniku“ – „oznamovanie protispoločenskej činnosti“ a na intranete podniku.

PKPP je otvorený dokument. OVK v súčinnosti s príslušnými organizačnými útvarmi podniku navrhne zmeny a doplnenia jednotlivých opatrení, riešenie problémov a spôsoby eliminácie prekážok jeho realizácie podľa potrieb podniku po vyhodnotení za predchádzajúci kalendárny rok.

V zmysle uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 585/2018 je PKPP zverejnený na webovom sídle Podniku a na webovom sídle zakladateľa podniku, a to MŽP SR.

Úlohy vyplývajúce z PKPP a jeho aktualizáciu Podnik vyhodnocuje každoročne do 30. júna za predchádzajúci kalendárny rok.

V Bratislave dňa 30.06.2023

Ing. Andrej Kasana, PhD.
poverený výkonom funkcie
generálneho riaditeľa štátneho podniku